

SLOVENSKI UČITELJ.

Glasilo
krščansko mislečih

učiteljev
in vzgojiteljev.

VERI, VZGOJI, PODOBU.

Letnik I.

V Ljubljani 1. julija 1900.

Št. 13.

Učiteljica in javnost.

6. Tihi boji.

Ni nežnejšega stvora božjega na svetu, nego je človeško srce. Tu notri se vrsté tihi boji, o katerih širni svet ne zvé, boji, kateri se končujejo včasih z obupom, včasih z vzdihom, včasih s trdnimi sklepi. Tu notri se bojuje peklena sila z božjo milostjo. V srcu so zaklenjene vse moči človeške narave: dobre, božanstvene sile, katere je dobrotni Stvarnik vsejal človeku, ko ga je priklical iz zemeljske prsti v življenje, in slaba nagnjenja pokvarjene narave, ki nosi na sebi prokletstvo greha. Tu notri v srcu pa spé tudi zlata semena božje milosti, katera nikogar ne zapusti, ki nikdar ne izgubi svoje večne moči, če je človek ne izruje sam s smrtnim grehom in je ne zavrže z bogomrzno otrpnjenostjo. Naj nihče ne sodi o teh bojih, kdor ne pozna človeškega srca z vsemi njegovimi krepostmi in slabostmi!

Srce se mora pokoriti razumu. Učiteljica stoji v javnosti, in javno se sodi nje srce. Saj ona je po svojem poklicu postavljena pred svet. Vse jo vidi, vse jo sodi. A kdor jo sodi, poznaj njeno težavno stališče v javnosti, in predno sodi, naj prej izpraša svojo vest, ali je on zmožen in vreden, da jo sodi!

Dve stvari sta nas jako neprijetno zadeli v zadnjem času. Ko je pred kratkim predsednica katoliškega društva učiteljic v Gorici govorila svojim

tovarišicam o poklicu žene in naglašala ono idealno materinstvo uprav v onem smislu, katerega smo mi v zadnji številki zagovarjali, lotil se je zlobno „Slov. Narod“ njenega predavanja in je besedam, ki so bile čiste, poštene in res vredne katoliške učiteljice, pridedjal svoje grde nenravne opazke. Ko smo to čitali, zdelo se nam je, da vidimo umazanega postopača pljuvati v belo oblečeno deklico.

Drugi članek, ki nas je zbodel in nas izzivlje, da izpregovorimo obrambeno besedo, je članek „Učiteljskega Tovariša“ o „celibatu učiteljic“. Mi ž njim soglašamo, v kolikor upravičeno slika nevarnosti, katerim je učiteljica izpostavljena dan na dan v javnem življenju. Mi mu nikakor ne oporekamo, če slika nravno ostudnost onih mož, kateri se pridružujejo učiteljicam, da bi jih zlorabili za svoje nečastne namene. Saj vemo, kako je samotna, kako je zapuščenca učiteljica v marsikaterem kraju. Zabave nima, primerne družbe pogreša, njeno srce pa hrepeni po vžitku. In mladi moški svet, ki je navajen, da se igra s čustvi, katera je Bog dovolil le pošteni zakonski zvezi, oni ljudje, ki hočejo le trgati cvetlice, da jih ovenele vržejo v blato — taki se ji približujejo, jo vabijo, se ji lažejo. Kolikorkrat stopi učiteljica iz polumraka šolske sobe in svojega tihega stanovanja na svetli dan javnosti, krožijo okoli nje taki metuljčki, ki znajo srkati samo méd, a nato odleté, da se vsedajo na druge cvetove. Prav je, da se učiteljice opozarjajo resno na te nevarnosti, a mi moramo zahtevati, da se brani njihova čast, da se njih ugled neopravičeno ne žali in da se jim kaže prava pot, po kateri naj hodijo, da si rešijo čast, srečo in ugled.

V raju je Bog kot kazen za greh odločil človeku trpljenje. Možu je rekel, da bo v potu svojega obraza jedel svoj kruh, da bo trdo, naporno delal zase in za svojo družino. Te kazni Bog ženi ni določil. Delo za kruh po naravi ni naloženo ženi. Bog ji je odločil druge bolečine v družinskem krogu. Kadarkoli je torej žensko bitje prisiljeno, da nastopi samostojno v javnosti v borbi za vsakdanji kruh, tedaj se mora vsakikrat kazati nenaravnost, da: protinaravnost tega stališča v svojih težavnih posledicah. Sedanji družabni red je tak: Učiteljica je postavljena ven med svet, med tuje ljudi. Kar je Bog samo možu naložil kot nalogo življenja in kot kazen, to novodobna družba nalaga slabotni ženski: V potu svojega obraza služi svoj kruh! Da, nered naše družbe je tako velik, da mora za to deklica še prositi; ona se mora še srečno šteti, da sme živeti izven rodbinske sreče!

Prve učiteljice je podarila svetu katoliška cerkev. Poganstvo sploh ni poznalo ljudskega šolstva, prve kali splošne ljudske izobrazbe so pognale na cerkvenih tleh. Cerkev je potrebovala učiteljic, a ni jih pahnila v svet samih in zapuščenih. Vedela je, da ženska potrebuje opore in brambe, in zato je dala cerkev svojim učiteljicam varno zavetje v redovih in kongregacijah. Oni dvojni cvet, katerega smo že zadnjič imenovali kot najlepši kras vsake učiteljice: rože idealnega materinstva, združene z lilijami devištva, nikjer ni še lepše in krepkejše poganjal, nego v teh zavetiščih čednosti in omike.

Moderna posvetna učiteljica ima veliko težje stališče. Javnost ji je gladka, spolzka pot, na kateri vsak hip lahko izpodrsne. Ta pot ji je obdana

s trnjem, ki ji more vsak trenotek strgati obleko dobrega imena. Ne manjka se ji spremljevalcev, ki se ji ponujajo za vodnike, pa jo sredi pota izdajsko zapusté. Ponujajo ji roko za podporo, pa ta roka jo pahne, da pade. Obetajo ji veselje in radostne zabave, in jo puščajo samo, ko se reva solzí.

Tako življenje je polno tihih bojov. Nihče ne vé zanje, nego podoba križanega v samotnem stanovanju. V boju se pa vrsté zmage in porazi; tu zmaga čednost, tam podleže. To pa smelo trdimo, da tako splošno slaba ni čednost naših učiteljic, nego jo popisuje „Učit. Tovariš“. Nam se zdi, da nekateri kolegi po svojem lastnem moralnem stanju sodijo tudi druge. . .

Materijalistični, od Boga odpadli človek je povsod tega mnenja, da je deviško življenje nemogoče. In temu se ni čuditi. Preglejte vse vere, kar jih je na svetu, in našli bodete, da so vse vere obupale nad devištvom in odpravile to točko iz svojega programa, le jedna vera nastopa z vso vnemo za to najlepšo čednost, ker ima ona in samo ona od Boga to moč, da tudi krepí svoje vernike v boju za to krepost. Vsi krivoverci, ki so odpadli od cerkve, so zavrgli devištvo, le katoliška cerkev je brani in glejte čudo: V sredi največje npravne izprijenosti daje ta cerkev tisočem moških in ženskih moč, da živé v tej angeljski čednosti.

Mi se torej ne čudimo, ako tudi slovenski liberalec, ki mu iz lastne izkušnje ni znano, koliko milosti in kreposti zliva v človeško srce katoliška cerkev po svojih zakramentih in posvetilih, kliče, da se morajo kar pomožiti vse učiteljice, ker jim ni možno biti deviškim! Pač pa moramo pripomniti, da tako pisanje niti ne povišuje ugleda učiteljskemu stanu, niti ne pomaga učiteljicam v njih stanu.

Ne spuščamo se danes v vprašanje, ali je sploh mogoče odpraviti brezmoštvo učiteljic, ne preiskujemo, ali bodo državni faktorji to sploh kdaj hoteli storiti, da, mi izjavljamo, da bi želeli vsem tovarišicam zlate rodbinske sreče v krogu ljubljene soproga in ljubeznivih otrok, a sedaj je tako, da učiteljice morajo živeti v celibatu, dokler so v službi, in s tem jim je računati.

Zdržnost je nemogoča brez izredne božje milosti, ki se dobiva samo v zakramentih katoliške cerkve. To čuti žensko srce samo že po naravnem nagonu in po večji tenkočutnosti veliko bolj, nego s trdo skorjo uklenjeno srce liberalnega moškega. Odtod izhaja, da se nekateri zbadljivo izražajo o pobožnih učiteljicah. A trdno stoji in s stoterno izkušnjo je dokazano, da le tista učiteljica ima v sebi moč in energijo, da se ohrani na površju moralne popolnosti, katera pridno in goreče to moč crpa iz nevsahljivega vira božje milosti. In bolj kot redovnica je potrebna te pomoči posvetna učiteljica, ker čim hujši so napadi, čim manj zavarovana je trdnjava, tem težji je boj proti sovražnikom. Zato pa slabo služijo učiteljicam oni, ki jih s slabim berilom in s hujskanjem odvrtaajo od cerkvenega življenja. Tihi boji — hudi boji. Iščimo si moči tam pri studencu milosti — in boj bo venčan z zmago!

λ

Sveti Janez Krstnik de la Salle,

ustanovnik reda „bratov krščanskih šol“.

II. Vzgojeslovna načela.

(Konec.)

O vzgojiteljih.

Doma vzgojujejo otroke stariši; tu hočemo govoriti o javni ali skupni vzgoji v šoli, s to pa se pečajo posebno učitelji. Niso vsi zmožni, da bi mogli oskrbovati to imenitno opravilo.

De la Salle išče te-le poglavitne lastnosti pri vzgojiteljih:

V telesnem oziru dovolj moči za izvrševanje svojega posla; prijeten, krepak glas, primerno obnašanje. V duševnem oziru bister um, da hitro razume misel učenčevega odgovora, pravo razsodnost, dobro, praktično smisel, da vedno hitro zadene pravo, dober spomin, lahko razumevno, čisto govorilo, dober učni način in dar za poučevanje. V nravstvenem oziru pravi poklic, možki značaj, spodobno obnašanje, dobrohotnost, odločnost, blagost in zvesto izpolnovanje dolžnosti v zasebnem kakor tudi v javnem življenju. V svojem učnem načrtu je določil tri leta za pedagoško izobraževanje svojih bratov. Ta izobrazba je bila izročena najbolj izkušenim učiteljem.

Še druge lastnosti si morajo mladi učitelji prisvojiti. Take so: vzpremljivost za nauke svojih voditeljev, srčnost, dostojnost v obnašanju, stanoovitost, razločevanje značajev, odločnost ravnati z vsakim učencem po njegovih potrebah, ne da bi škodoval pravičnosti in nepristranosti. Pred vsem pa jih mora prešinjati veliko spoštovanje do svoje vzvišene službe. Navadno se izpolnjuje le to dobro, kar kdo spozna za imenitno. Mladi učitelj, ki je prepričan o imenitnosti svojega poklica, bo izpolnjeval vestno dolžnosti. „Učitelji, ki vzgojujejo otroke v krščanskem duhu, so sodelavci Jezusa Kristusa in so vidni angeli varuhi. Naj si zapomnijo besede sv. Pavla: „Podučuj, bodi si priložno ali nepriložno, grajaj, prosi, preti v vsi potrpežljivosti in ne nehaj podučevati!“ Njihovo delovanje koristi cerkvi, državi in rodbinam. Ko jih je Bog poklical za poučevanje in vzgojevanje otrok v krščanskem duhu, izročil jim je imenitno službo; s sv. Pavlom lahko govoré: „Apostoli smo Jezusa Kristusa, Bog vas po nas opominja.“

Mladi učitelji morajo dobro znati pravila učnega načina, in tudi imeti veliko spretnost v ravnanju s prvenci v prvem razredu; naj tudi poznajo v naših šolah vpeljana znamenja, s katerimi naznanjajo učencem svojo voljo. Predno pride mlad učitelj v šolo, mora biti natančno izprašan iz vsega, kar mu je treba vedeti; izkušnja je teoretična in praktična. Razun te izkušnje mora vsak učitelj narediti še dve izkušnji, še bolj natančni in praktični. Če stopi potem prvič mladi učitelj pred svoje učence, naj nastopi po nasvetu de la Sallova, s srčnostjo, katera priča o njegovem visokem in važnem poklicu.

Vzgojna sredstva. Šolska soba, šolska naprava. Skupni pouk.

Po navodilih de la Sallovih urejena šola zadoščuje terjatvam telesne, umske in нравstvene vzgoje. Če je sprejel vodstvo kake šole, dal je ogledati od dobro izkušenega učitelja hišo in opravilo; če ni bilo kaj v redu, morala se je popraviti. Najrajše je imel šolo med dvoriščem in vrtom; šolske sobe so morale biti v pritličju, med seboj v zvezi, pa takó, da je imela vsaka svoj lastni vhod. Tudi je zahteval, da so sobe svetle in zračne, okna precej visoka in sicer na obeh straneh, da bi se moglo lahko prevetrovati.

Natančne določbe je dal o šolski opravi: Klopi in mize naj se ravnaajo po velikosti in številu učencev; v vsaki šoli naj so: šolska pravila, črna tabla, zemljevidi, računski stroj, tablica za branje in pisanje, zbirka podob za nazorni pouk, skrinja za shranjevanje knjižic in drugih šolskih potrebščin. Križ, podobe svetnikov in podobi papeževa in vladarjeva naj dovršujejo opravilo vsake šolske sobe. Zadosten prostor, vzorna snažnost, stene ozaljšane s podobami, ki dajejo šolski sobi lepo lice in tudi služijo učencem za poduk in izpodbudo, čist, večkrat obnovljen zrak, to so najimunitnejše zahteve de la Sallove, ki jih je stavil že pred dvestopetdesetimi leti. Njemu gre zasluga, da je ustanovil in uravnal pouk v ljudski šoli, kakor ga imamo dandanes. Pred njim je trajalo štiri do pet let, da se je kdo naučil brati. Otroci so se morali učiti najprej latinščine, da so se na nje podlagi navadili brati v materinščini. Nikomur ni prišlo do tedaj na um, da bi to nezmisel odpravil. De la Salle je uredil poduk v ljudskih šolah na edino pravi podlagi. „Prva knjiga“ piše, „katera se dá učencu v krščanskih šolah v roko, mora biti tiskana v materinščini. Latinsko se smejo učiti samo tisti, ki znajo popolnoma svojo materinščino.“ Razun čitanja in slovnice se je podučevalo v njegovih šolah v veronauku, pisanju, računstvu združenim z navadnim sostavom mere in vage, v knjigovodstvu, spisju, risanju in petju.

V večjih mestih so uredili bratje višje šole; v teh se je podučevala zgodovina, zemljepis, merjenje, algebra, knjigovodstvo, zemljemerstvo, stavbarstvo in mornarstvo.

Kakor je pa de la Salle prvi učni načrt uravnal, tako je tudi vpeljal skupni pouk. Pred njim so se v šolah podučevali učenci posamezno.¹⁾ Od leta 1685. je razdelil šole v več razredov, vsak razred je imel posebno sobo in posebnega učitelja. Navadno je ustanavljal po štiri razrede. Potem je razdelil vsak razred v dva oddelka; tako so bili ločeni učenci, ki niso imeli enakih zmožnosti.

Ker je torej ustanovitelj reda bratov krščanskih šol izpopolnil učni način in ga je vpeljal v ljudske šole, more se po pravici imenovati ta način de la Sallov, kakor se imenuje način medsebojnega pouka Bell-Lancastrov, ker sta ga Bell in Lancaster izpopolnila in v šole vpeljala. Imenitne prednosti tega de la Sallovega učnega načina so očitne in so bile tudi s tem priznane, da se rabi splošno skoz dvesto let v vseh omikanih deželah.

¹⁾ Na Nemškem in v Avstriji so šole v začetku XIX. stoletja nehali posamezno poučevati.

Vzgojni pripomočki. Kazni.

De la Salle predlaga sledeča vodila, katera naj bi imeli učitelji vedno pred očmi: „Otroci se ne smejo kaznovati kakor živina, ker so razumna bitja. Morajo se posvariti in kaznovati, pa pravično, da bi spoznali i svoj pogrešek i da je potrebno zanj zadostiti s kaznijo; potem se morajo napeljevati k temu, da radovoljno prejmejo kazen.“ Ker so učenci kristijani, mora se nanje vplivati, da bi spoznali kazen kot zdravilo za svoje pregreške in pot k pravi modrosti. Učitelji naj so prepričani, da je glavni pripomoček, s katerim dosežejo red in strahovanje v šoli ta, da le malokdaj kaznujejo. Z vedno pazljivostjo na sebe in s čuječnostjo nad učenci morajo pogreške odvracati, da bi jih ne morali kaznovati.

„Naj so prepričani, da se v šoli ugled bolj pridobi in ohrani s krepostjo, z resnobo in molčanjem, kot pa z ostrostjo in s trdosrčnostjo, ter da so poglaviten vzrok pogostega zamujenja šole prepogoste kazni.“

„Kdor hoče imeti dobro urejeno šolo, naj redko kaznuje.“

V oddelku o kaznih se nam kaže v najlepši luči modrost in previdnost de la Sallova. Piše namreč: „Kaznovanje učenca je najbolj važna reč, ako hočemo, da je namenu primerna in koristna. Izkušnja dovolj potrjuje, da se moreta, če se hoče pri gojencih kaj doseči, ostrost z blagostjo združiti. Ostrost pa se ne sme izprevreči v neusmiljenost, blagost ne v mehkobo.“

Zmernost je najboljši pripomoček, omečili in si pridobiti srca teh, ki so se pregrešili, ter jih k temu pripravili, da sami popravijo, kar so bili zagrešili. Plod pametnega pouka je tak dušni stan otroka, da je stanoviten na pravi poti. Razumen učitelj si bo prizadeval, da bi pri otrokih vzbujal kes nad storjenimi pregreški s trdnim sklepom, nikdar več ne privoliti v nje. De la Salle ostro prepoveduje, otroke tepsti ali na kak drug neprimeren ali nepostaven način kaznovati. Piše o tem: „Pazite, da niste v šoli nepotrpežljivi. S tepenjem se ne vede človek k Bogu in k čednosti. Sram bi vas moralo biti, če bi vi dajali otrokom grda imena: vi bi jih s tem žalili in jim dajali slab zgled.“

Vzgojitelj mora pregreške učencev raznovrstno kaznovati: z besedo, s kaznimi, z začasnim ali popolnim izključenjem iz šole.

Kaznuje se le z avtoriteto tega, da bi se otrok poboljšal, naj se to doseže z osramočenjem ali prikrajšanjem počitka ali s kakim delom za kazen. Kazen bodi primerna pogrešku, zlobi, nespametnosti ali lahkomiselnosti učenčevi.

Nikdar ne sme učitelj rabiti nepostavnih kazni; tudi se mora varovati smešnih, neusmiljenih kazni in takih, ki motijo red, ki so brezkoristne in ki odtegujejo učenca od pouka.

Mnogokrat se morajo otroci začasno ali za vedno odsloviti; to so mladi, popolnoma pokvarjeni otroci, ki svoje součence zapeljujejo in se nocoje k dobremu izpreobrniti. Pa ta kazen se le malokdaj sme rabiti in učitelj je ne sme vporabiti brez privoljenja ravnateljevega. Vsaka kazen mora po mnenju de la Sallova imeti nekaj pogojev, katere naj učitelj ali učenec izpolni.

Učitelj mora naložiti kazen samo, da bi zadostil svoji dolžnosti, ne da bi se hotel nad otrokom maščevati. Kazen mora biti ljubezniva, da bi učenca z njo poboljšal; pravična, da kaznuje tistega, kdor je gotovo kriv, primerna storjenemu pregrešku, mirna, krotka, brez nepotrpežljivosti in prenagljenja, pametna, da bi se varoval vsega nepristojnega in kar bi utegnilo imeti slabe nasledke.

Učenec mora kazen radovoljno prejeti; spoštljivo, kakor bi prihajala kazen od Boga; končno tiho, brez izgovorov in godrnjanja.

Sv. de la Salle svari pred mnogimi napakami, katerih naj se učitelj varuje pri kaznovanju. Nikdar naj ne naklada kazni, kedar ve, da nič ne koristi, izvzemši, kedar bi bila kazen potrebna zavoljo vseh učencev. Če je bil učitelj sam od otroka razžaljen, naj ga zato pokara, če se je pa zgodilo vpričo drugih učencev, more mu naložiti kazen, pa samo zavoljo nereda, katerega je storil. Nikdar ne sme učitelj pokazati, da kaznuje zavoljo osebnega razžaljenja.

Kazni so različne po letih in po značaju učencev.

Didaktika.

De la Salle živo priporoča svojim učiteljem, naj si prizadevajo, da bi bili zmožni otroke prav poučevati. „Naj si prilastijo najboljši učni način, da morejo prijetno in primerno poučevati.“ Učni način je najbližja in najvarnejša pot, ki pelje k cilju. Pri vednostih pomaga najti nove, neznane resnice, ali že poznane resnice bolj utrjuje in razjasnuje. V vzgojeslovju pomenja ta beseda umetnost poučevanja.

Tudi oni učni način, katerega so imenovali v novejšem času nazorni pouk, je bil dobro znan de la Sallu, in pridno ga je uporabljal v svojih šolah že pred dvesto leti. Sv. de la Salle tirja, naj se nazorno poučuje, ker se tak pouk vjema s človeško naravo. Telesne zmožnosti se poprej razvijajo; potem šele sledé čuti in na podlagi teh duševne zmožnosti, ki so najiminitnejše in najpopolnejše. „Pa človek je preveč nagnjen k telesnemu, tako da sam od sebe le na tiste stvari misli, katere se predstavljajo njegovim čutom; potrebuje močne volje, da se dvigne do premišljanja in učenja posnetih resnic.“ V vzgojnih pravilih izobražen učitelj porabi za vzgled človeka ali drevo i. dr., ali primere in nasprotja, katera jemlje od znanih in navadnih stvari, da polagoma razširi duševno obzorje svojim učencem; tako jih vadi, da se povzdigujejo od telesnega do duševnega, od posebnega do splošnega, od vidnih stvari do nadnaravnih resnic, katere pojmujejo le z razumom. Izognil pa se je de la Salle veliki napaki, v katero zagazijo često prenapeti privrženci nazornega pouka. Če priporoča izobraženje čutov, če hoče, da bi se otroci vadili, po urejenih pravilih izpopolnjevati svoj razum, ni pozabil pri tem, da čutne predstave nimajo splošne veljave. Zato opominja, naj se otroci dolgo ne ustavljajo pri pouku o telesnih stvareh. S tem bi prišli v nevarnost, da omeje obzorje svojega duha in tako postanejo nezmožni za, višje misli nraeoslovja, rodoljubja in vere. Da bi se ti nevarnosti ognil svetuje, naj se razum učencev vadi, in naj se vsak dan urijo težave pri

učenju premagovati in se tako vadijo misliti. Često je v takem slučaju trud močnejši nagib za učenca kakor veselje; s tem večjo vremo se loti naloge, čim težja se mu zdi.

Sklep.

S spoštovanjem in čudom se moramo ozirati na življenje in delovanje de la Sallovo. Videl je revščino in popačenost, katero sta vkoreninili med ljudstvom nevednost in brezbožnost, in plemenito srce se mu je vnelo krščanskega usmiljenja. „Ljudstvo se mi smili“, rekel je, in z junaškim sklepom je posvetil svoje življenje in svoje zmožnosti vzgoji revnih otrok. Odpovedal se je svojemu dostojanstvu, razdelil svoje imetje med uboge, zapustil svojo bogato rodbino, poslovil se od očetovskega doma in postal reven učitelj revežev. In ker je spoznal, da iz pomanjkanja dobrih učiteljev izhaja duševna reva ljudstva, sklenil je, da ustanovi družbo učiteljev in vzgojiteljev, ki naj ljudstvo otmó teme nevednosti in npravne popačenosti. Ta namen je dosegel vkljub raznim zadržkom, ki so se mu stavili po robu. Vstanovil je red, ki še dandanes cvete in z velikimi vspehi izvršuje nalogo, ki mu jo je zastavil njegov vstanovitelj.

B. J. N.

Formalne stopinje pri katehetskem pouku.

IV. Kateheza za III. razred („Katoliška cerkev.“ Srednji katehizem vpr. 167).

I. stopinja. (Priprava.) Koliko členov ima apostolska vera? Koliko smo se jih že letos naučili? Kateri člen apostolske vere pride danes na vrsto? Kako se glasi? Da; danes se bomo učili o sveti katoliški cerkvi; drugi del: verujem občestvo svetnikov, pride pozneje posebej na vrsto.

Ko pa slišite besedo „cerkev“, ne smete misliti, da ta beseda ne pomeni nič drugega nego ono sveto poslopje, kjer se zbiramo k službi božji. Le mislite na besedo „šola“, — ali morda pomeni le samo učilnico, kamor se prihajate učiti? Kaj še pomeni beseda „šola“? Seveda! Ako pravim: „vsa šola je bila mirna“ mar li mislim, da je bilo mirno to-le zidovje? Ali če rečem: Vsa šola je bila pridna, je znala . . . Vidite, tako tudi cerkev ne pomeni samo poslopje, ki se imenuje tudi hiša božja, marveč ljudi, kateri hodijo v cerkev! Pa katere ljudi?

O tem ravno se bomo učili sedaj.

II. stopinja. (Podavanje.) Spomladi, precej po veliki noči, je šlo do 800 Slovencev v Rim na božjo pot, da bi si dobili odpustke svetega leta. V istem času je bilo še iz več drugih krajev na tisoče katol. romarjev v Rimu. (Ves mesec majnik je obiskalo Rim do 250.000 pobožnih katoličanov.) Posebno lepo, ganljivo je bilo, ko so se zbrali v velikanski cerkvi sv. Petra, da so se predstavili svetemu očetu. Poleg naših romarjev so še čakali papeža na eni strani vrli Dunajčanje, na drugi pobožni Ogri itd. Med njimi je bilo

tudi več mašnikov, in celó nekaj škofov. Sedaj prinesó papeža na prestolu; silna radost zavlada mej vsemi! In kaj bi ne, saj so videli pred seboj svojega očeta, očeta vseh katoličanov!

Kaj sem vam povedal? Kateri ljudje so bili torej v cerkvi sv. Petra v Rimu? V to cerkev gre do 75 tisoč ljudij. — Sedaj si pa mislite, da bi bila ta cerkev še veliko večja kakor je sedaj, tako velika, da bi šli lahko vanjo vsi katoličani vsega sveta. Glejte, otroci, vsi ti ljudje: papež, kardinali, vsi škofje, mašniki in vsi drugi katoličani, — kajne neznansko velika družba, razkropljena po vsem širnem svetu! — to je katoliška cerkev.

Veliko lepega so nam vedeli povedati naši romarji, ko so se vrnili iz Rima; a v tem so si bili vsi ene misli; takrat je bilo najlepše, ko smo se poklonili papežu! Ni vam treba šele praviti zakaj? Ker so papež poglavar vseh katoličanov po vsem svetu! Prav za prav vlada sv. cerkev Jezus sam, ker je obljubil pri njej biti do konca sveta. Toda Kristus jo vlada nevidno, in mi ne moremo ž njim govoriti, kakor človek s človekom, ali mu pisati, kadar potrebujemo kakega sveta ali pojasnila; zato je na zemlji postavil svojega namestnika, vidnega poglavarja, kateri v njegovem imenu vlada sv. cerkev. Pa o tem se bomo še pozneje obširnejše učili; za sedaj si le toliko zapomnite, da papež je vidni poglavar sv. katoliške cerkve.

Tudi to se je romarjem prav posebno lepo in ganljivo zdelo, da so bili vsi tako ene misli in enega srca! Ne samo naši, marveč vsi romarji od vseh krajev, vsi so tako lepo molili, spoved opravili, k mizi Gospodovi pristopili... Oh, otroci! saj to je pa tudi res še prav posebno veličastno, da smo vsi katoličani po vsem svetu tako lepo edini, kakor bratje in sestre ene velike družine, kateri povsod verujemo prav iste nauke in prejemo iste zakramente ter imamo vsi, kakor sem že rekel, svojega skupnega očeta, rimskega papeža!

Ko bi obiskali katoliško šolo tam kje v vroči Afriki in bi opazovali učence zamorce, ki so vsi črni, le zobe imajo bele, ustnice rdeče in oči svitle, kaj bi videli, kaj slišali? Iz katekizma se učijo istih resnic o božjih lastnostih, o stvarjenju, o angelih, o naših prvih stariših, prav tako kakor pri nas! Ko otroci nekoliko odrasejo, jih katehet pripravlja za prvo izpoved, potem za prvo sv. obhajilo, in če kdo zboli, mu podelijo sv. zakramente za umirajoče... istotako kakor pri nas! Tudi tam hodijo vsi, kateri so naše vere, k sv. maši, častijo Marijo, sv. Jožefa, sv. Alojzija in druge svetnike, molijo za verne duše v vicah... istotako kakor pri nas! In tako bi naši po vsem svetu pri vseh katolikih. Pravoverni kristijani se vsepovsod tako ravnaajo, kakor jih učé njih mašniki, mašniki pa tako, kakor jim velevalo papež po svojih škofih! Pa saj le tako je mogoča ta krasna edinost po vsem svetu, da imamo vsi le enega poglavarja; saj nobena družina ne more obstati brez gospodarja, nobena država brez vladarja, ne društvo brez načelnika, ne čreda brez pastirja.

III. stopinja. (Primerjanje.) Do sedaj smo govorili le o katoličanih. Kako še lahko rečemo mesto „katoličan“? Katoliški kristijan. Ali so razun katoličanov tudi še drugi kristijani? Da, protestanti ali luterani.

razkolniki ali grki, anglikani . . . so tudi kristijani, ker so krščeni. (Vsak, kdor je krščen, je kristijan.) Ali so pa vsi pravi kristijani? Ne; pravi kristijani so le oni, kateri verujejo vse nauke, katere je Jezus učil, in prejemajo vse zakramente, katere je Jezus postavil, ter imajo za svojega poglavarja Kristusovega namestnika, rimskega papeža — samo ti so pravoverni kristijani, vsi drugi, kateri ne verujejo istih naukov in ne prejemajo istih zakramentov, ali pa nimajo rimskega papeža za svojega poglavarja, so krivoverci in niso udje katoliške cerkve.

Kaj mislite, otroci, ali smo pa sedaj imenovali že vse kristijane? Ali človek neha biti kristijan, kadar umrje? V kakšno družbo pride po smrti? (V nebesa, ali v vice, ali v pekel.) To so vam velikanske družbe, a za nas nevidne, zato jih ne prištevamo katoliški cerkvi na zemlji. Učili se bomo o njih pozneje; za sedaj si le zapomnite: katoliška cerkev na zemlji je samo vidna družba pravovernih kristijanov.

IV. stopinja. (Posnetek.) Sedaj boste pa že znali povedati, kaj je katoliška cerkev? Katoliška cerkev je vidna družba itd. (kakor v katekizmu vpr. 167.)

V. stopinja. (Uporaba.) Zares ponosni smemo biti, šteti si moramo v veliko čast, da smo tudi mi v tej prelepi, veličastni družbi! Kako moramo biti hvaležni Bogu, ki nam je naklonil to neizrečno dobroto, da smo krščeni, da katoliški stariši, mašniki in učitelji tako lepo skrbijo za našo pravo srečo, da slišimo toliko lepih naukov, prejemamo toliko milosti! Kako pa hočemo pokazati svojo hvaležnost? Najlepše tako, če radi poslušamo in izpolnujemo nauke sv. cerkve, če se vredno pripravljamo za sprejem sv. zakramentov, če smo otroško udani sv. očetu in molimo zanje . . . (Nekateri pojedete letos prvikrat k spovedi, le glejte . . . Za vse pa bo kmalu prišel tisti srečni dan, ko pojedete prvikrat k sv. obhajilu, mislite že sedaj na to. Sveti otroci so se začeli celó zgodaj pripravljati . . .)

Le pomislite, koliko ljudij je že živelo v sveti katoliški cerkvi, kar obstoji! In kakšni ljudje so bili to, k a k ó dobri, k a k ó blagi, k a k ó izvrstni! Katoličan je bil sv. Alojzij, sv. Stanislav . . . Katoličanka je bila sveta Neža, sv. Terezija . . . Oj, da bi bilo tudi mej mojimi učenčki kaj svetih Alojzijev, in da bi bile tudi moje učenke kaj podobne sv. Tereziji!

* * *

Opomnja 1. Navadno se to vprašanje razlaga po genetični metodi, razkazovaje, kako je nastala sv. cerkev. Ako se pa genetično razlaga, bi kazalo privzeti vsa tri vprašanja 167, 168 in 169 hkrati, najprej 168 in 169 ter nazadnje kot nekaj rezultat 167. (Prva stopinja bi lahko ostala. Na drugi bi se zgodovinsko razvil začetek svete cerkve in nje vravnava (vpr. 169). Na tretji stopinji bi se pa lahko najprej (tudi zgodovinsko) omenilo, da bi nas bilo sedaj še veliko več, ko bi, žal, mnogi ne bili odpadli. Nadaljno primerjanje (vpr. 167.) pa ostane, ter tudi četrta in peta stopinja. „Metodična jednota“ bi bila torej dokaj obširnejša.

Opomnja 2. Za podlago nisem vzel svetopisemske dogodbe, ker samo za prvo vprašanje ni nobene primerne, in pa zato, da je nekaj izpremembe. Tudi se mi ne zdi ravno potrebno, da bi se vsaka katekizmovna kateheza izvajala iz svetopisemskih dogodkov. Kjer

se to dá prav preprosto izvajati, brez posebnih ovinkov, je celó priporočljivo; a kjer lažje in po krajši poti pridem do svojega namena, smem rabiti tudi kaj iz cerkvene zgodovine, liturgike ali sploh kaj iz cerkvenega življenja, če ni drugače tudi kako analogijo iz vsakdanjega življenja.

Opomnja 3. „Vidna“ družba sicer ni točno razložena s tem, da se v nasprotje stavi družbam na onem svetu; a otrokom bi bilo težko dopovedati, da v katol. cerkvi takorekoč lahko razločujemo dušo in telo, da n. pr. nezadolženi krivoverci so pravzaprav katoličani po duhu, po telesu (vidno) pa ne. Tudi se jim še ne more govoriti o skrivnih družbah. Pojem, ki ga otroci dobé po naši razlagi, torej ni popoln, a ni neresničen.

Opomnja 4. Ta katekeza tudi ni še popolnoma dialógično dovršena, ker je tako bolj pregledna, ako ni razdrobljena po vprašanjih, za katere spreten katehet pač ni v zadregi.

A. K.

D o p i s i.

Iz Ljubljane. (Učiteljska konferenca slovenskih ljudskih šol.) Letošnja učiteljska konferenca se je vršila dne 23. junija po vsporedu, kakor ga je priobčil v zadnji številki „Slovenski Učitelj“. Zborovanja so se udeležili ravnatelj, profesorji in vadniški učitelji ter učiteljice obeh c. kr. učiteljšič, učiteljstvo vseh javnih slovenskih mestnih šol, kakor tudi učiteljstvo zasebnih šol. — G. predsednik c. kr. okrajni šolski nadzornik prof. Fr. Levec pozdravi konferenco, imenoma navzočega uda c. kr. mestnega šolskega sveta dekana A. Zamejca in g. magistratnega tajnika E. Laha, in imenuje namestnikom g. nadučitelja Fr. Gabrška. Za zapisnikarja izvoli konferenca gdč. Matanovič in g. Jelena.

Gosp. predsednik najpreje poroča o usodi sklepov lanske konference. C. kr. deželni šolski svet je potrdil po konferenci predloženi podrobni učni načrt za telovadbo na deških ljudskih šolah in izrekel priznanje g. učitelju Furlanu, ki je načrt izdelal. Načrt bo pridejan „priročni knjigi o telovadbi“, ki jo bo izdal telovadni učitelj Fr. Brunet. Sklepa konference o ustanovitvi meščanskih šol in o enakomernem postopanju pri določevanju vsposobnosti za prestop v višji razred nista bila potrjena. — Nato gospod

predsednik naznanja ukaze šolskih oblastev. Povzamem naj le najvažnejše. Priporočajo se „pole s podobami za šolo in dom“, ki jih že imajo mestne šole. — Deželni šolski svet je opozoril okrajne šolske svete, naj ne razpisujejo služeb samo v uradnem listu, ampak tudi v strokovnih listih, namreč v „Učiteljskem Tovarišu“, „Slovenskem Učitelju“ in „Lai-bacher Schulzeitung“ in sicer v vseh ali v enem imenovanih listov. — Potrjen je tudi pravilnik za hospitacije na ljubljanskih ljudskih šolah. — V Ljubljani se ustanovi tretja deška ljudska šola. Nameščenih bo pet učiteljev. Šola bo nastanjena v mestnem šolskem poslopju na Vrtači in se otvori prihodnjo jesen, ko se preseli dekliška osemrazrednica v novo poslopje k sv. Jakobu. — Davčna oblast zahteva, da se morajo pri napovedbi dohodnine imenovati tudi takse za preskušnje.

Nato objavi g. predsednik svojo inšpekcijsko poročilo. V šolah svojega področja je našel v veliki večini povoljne učne uspehe; nezadostnih učnih uspehov je bilo jako malo, veliko večje je bilo število prav dobrih učnih uspehov. To je vredno tem večjega priznanja, ker pouk ovirajo razne neprilike, tako uboštvo in zanemarjena domača vzgoja, tuin-

tam pretesni prostori, dalje prenapolnjene šolske sobe in pritisk otrok iz okolice v ljubljanske šole. Letos pohaja javne in zasebne šole v Ljubljani 473 otrok, ki ne stanujejo v mestu. Dobri učni uspehi so sad vestne priprave. Kako skrbno se ljubljanski učitelji in učiteljice pripravljajo na pouk, pričajo njih „dnevniki“, ki so nekateri še celo preobširni. Dalje priporoča g. nadzornik učiteljem posebno skrb za snago in zdravje otrok, izreče se pohvalno o disciplini in o uradnih spisih. Po teh splošnih opazkah preide na pouk posameznih predmetov. Učiteljem priporoči, naj pazijo, da otroci govoré pravilno književno slovenščino. Nemščina se je jela letos v ljubljanskih šolah poučevati po „novi“ ali analitiški metodi, katere poglobitno načelo je: Jezik se poučuj kolikor možno po oni naravni poti, po kateri se otrok uči materinščine. Nekateri gg. učitelji so se letos še precej naslanjali na „prestavljavno metodo“, g. nadzornik povdarja, kako naravna je nova metoda, in navaja zato besede iz navodila k Schreiner-Bezjakovi „Prvi nemški vadnici“, ki pravi: Das fremde Wort soll sich nicht mit dem gleichwertigen Worte der Muttersprache, sondern mit der durch unmittelbare oder mittelbare Anschauung gewonnenen Vorstellung verknüpfen. Dann werden die fremden Worte nicht ein leerer Schall sein, sondern sie werden einen sinnfälligen Inhalt haben. Es wird eine enge und feste Verknüpfung des fremden Wortes mit dem zu ihm gehörigen Begriffe stattfinden, ganz ohne das störende Dazwischentreten der Muttersprache. — Težišče računskega pouka, pravi dalje g. predsednik, je naštevanka v drugem razredu. Dokler si je otroci ne osvojé, so nesposobni za nadaljni pouk. — Pouk v realijah bodi nazoren, pouk v zgodovini naj se poodčituje s slikami slavnih mož, znamenitih krajev i. t. d. —

Posebno pohvali g. nadzornik lep napredek v prostoročnem risanju na ljubljanskih šolah, gledé pisanja pa omenja, da je že skrajna potreba, da se določijo enotne oblike za pisanje.

Po g. nadzornikovem poročilu je predaval g. Jožef Maier o dunajskem učnem tečaju za zdravljenje jecajočih otrok po Berquandovi metodi. Gospod govornik, ki je bil navzoč pri takem tečaju, je govoril najpreje o bistvu jecanja, ki ni organična napaka, ampak nasledek kake bolezni, strahu, padca i. t. d., potem je opisal, kako se odpravlja jecanje, in dal tudi nekaj navodil, kako naj ravnajo s takimi otroci v šoli. Poglavitno je, da imamo ž njimi potrpljenje in jim dajemo pogum. Na predlog g. Dimnika je izrekla konferenca g. predavatelju zahvalo. G. ravnatelj Fr. Hubad pa je predlagal, naj se konferenca izreče, da se tudi v Ljubljani otvori tak tečaj. G. nadzornik obljubi priporočiti c. kr. mestnemu šolskemu svetu napravo takega tečaja.

G. Fr. Črnagoj nas je v svojem poročilu navduševal za gojitev cvetlic in za skrb za sadjarstvo. Podal je mnogo prav porabnih nasvetov in opozarjal, kako blažilno uplivajo cvetlice na mladino in kako važno je, da se povdarja važnost sadjarstva tudi v ljudski šoli. Tudi njemu je izrekla konferenca zahvalo.

Pri poročilu o stanju učiteljske knjižnice in nasvetih o nakupu novih knjig se je vnela daljša debata, v katero so posegali g. načelnik učiteljske knjižnice J. Maier, Likar, Belé, Gabršek, Režek in g. nadzornik, ki je povdarjal, da mora knjižnica imeti zlasti metodična in pedagoška dela. Sklenilo se je, prositi za povišenje dotacije na 200 K in da se knjižnica vpiše kot ud v muzejsko društvo.

V knjižnični odsek so se izvolili gg. Mayer, Režek in gdč. Gusl, v stalni odbor pa gg. Maier, Raktelj, Razinger in gdč. Gusl. Končno je na predlog g. Gabrška konferenca sklenila prositi vodstvo zaloge šolskih knjig, naj se v računicah zamené dosedanji okorni izrazi za novi denar z nastopnimi: helar, dva helarja, desetica (10 h), dvajsetica (20 h), krona, kronska petica (5 K) i. t. d.

G. predsednik se je v sklepnem nagovoru spominjal sedemdesetletnice cesarjeve in je sklenil zborovanje s trikratnimi slavaklici na Nj. Veličanstvo, konferenca pa je zapela cesarsko himno. — G. nadučitelj Gabršek zahvali g. predsednika za njegovo izborno, nepristransko vodstvo konference ter izreka željo, da bi g. nadzornik še dolgo deloval v korist in napredek ljubljanskega učiteljstva. S.

Slovstvo.

Maron, krščanski deček z Libanona. Spisal A. v. B. S štirim podobami. Povest izza časov zadnjega velikega preganjanja kristijanov po Druzih. Cena broš. knjigi 40 h, kart. 60 h. Ali hočemo govoriti o vsebini te lepe knjižice in podučljive povesti? Če kdo, gotovo P. Spillman ve v svoji zbirki povestij pogoditi pravo, bodi gledé oblike, bodi gledé tvarine. V tej povesti tako živo, a ginljivo popisuje boj, ne boj — morijo nedolžnih kristijanov po krvoločnih Druzih, ki so v slepi strasti za svojo turško vero tako hladnokrvno l. 1860. morili dobre krščanske Maronite. Z nekakim srdom in gnjevom bi napolnilo kruto ravnanje teh sovražnikov kristijanov mlado srce, a tudi oblažilo lepo, junaško življenje vernih kristijanov, zlasti plemeniti značaj mladega Alija, ki je, če tudi mohamedan, tako prijateljski udan krščanskemu junaku mlademu Maronu. Kako lepo se kaže v tem mladeniču Maronu ljubezen do matere, sestre in prijatelja, ki jo pa prekosi ljubezen do vere, do Boga. To berilo bo gotovo v marsikaterem mladem srcu vzbudilo krščansko zavest, odločnost v spoznavanju svoje vere in ga sililo, da posnema mlada junaka Marona in Alija. — Slike, ki lepšajo knjižico, bodo oveselile mlade bravec ter bolj živo govorile nego berilo samo. Jezik je lep in gladek. Knjižica ni brez tiskovnih napak, zato bi prosili gledé nadaljnih zvezkov, da se ob korekturi prav dobro pazi, da se odstranijo kolikor le moč take napake. Če motijo odrasle — motijo še bolj mlajše bravec. Naj nas Katol. bukvarna kmalu razveseli z daljnim, četrtem zvezkom!

Zabavna knjižnica za slovensko mladino. Ureja in izdaje Anton Kosi učitelj v Središču. IX. zv. V Ljubljani 1900. Cena 30 h (15 kr.) S hvaležno pohvalo omenjamo ta novi zvezek zabavne knjižnice, ki je namenjen slovenski mladini. V vezani besedi in vezani hoče dati kratkočasja in pouka in reči smemo, da doseza v kolikor je mogoče v drobni knjižici 44. strani zadostno ta svoj namen. Male pripovedi in basni z lepim naukom bodo gotovo ugajale dobri deci, in šaljive črtice o „rudniškem škorcju“, „sraki in vrabcu“ privabile smeh na njene ustne in lica. V poučnih črticah nam posebno ugaja ona o vrabcu. Tako priljudno in dobro popisuje drznega vrabca, da ga mora človek vprav imeti pred očmi, kako malovreden potepin je, pa vendar sprijazniti se končno z njim, ko se pokaže tudi v boljši luči kot tak, ki marsikateri cvet reši smrti in ohrani premnogo rdeče jabolko . . . itd. Kratkočasnice, vglášena pesem „pomladanska“, „zmešana štrana“ in „uganjke“ bodo gotovo ugajale ne samo malim, marveč tudi odrasli mladini. Skratka: prav z mirno vestjo moramo priporočati drobno knjižico ter le želeči, da bi gospod urednik mogel uspešno nadaljevati v tem duhu in obliki svoj zbornik. Gledé jezika bi morali opomniti, da je dosti lep in se gladko bere. Vendar je par pogrškov. Na str. 4. piše: „ga je naprosil za konjskih žim“; nerazumno na str. 7. . . . „ravnavo hujše nego z živino, ki je za krivdo“, — str. 10 . . . „krono od suhega zlata“, in druge take malenkosti. Parkrat rabi nepotrebno nedoločni nemški člen eden

— str. 11, str. 20. Gledé naslovníc piše večinoma po pravilu kakor ga Šketova slovnica daje in prof. Levec. Vendar je pa pogrešati v tem doslednosti, posebno pri spisih, ki so

prestavljeni. No, pa to so napake, ki se jih je lahko ogniti, če se pazi in misli, da je pisano za mladino, ki rada napake ne samo vidi, ampak jih celo poišče. —c

Šolske vesti.

Izpremembe pri učiteljstvu. Na Štajerskem. Učiteljem pri Sv. Miklavžu pri Ormožu je imenovan g. I. Tomazič, učitelj pri Vseh svetnikih pri Ormožu, v Kamnici pri Mariboru pa ondotni zač. učitelj g. Fr. Čepe. Učiteljicam ženskih ročnih del za Olimje in Virštanj je imenovana nadučiteljeva soproga Marija Lovrec roj. Blaj. V stalni pokoj je stopil g. Josip Čeh, učitelj pri Sv. Lovrencu na Dravskem polju. — Na Kranjskem. Učitelj na štirirazrednici v Radečah g. Fr. Jordan je imenovan voditeljem šole v Bukovju pri Postojni. — Provizorični učitelj Iv. Schmerdek v Blagovici je imenovan definitivnim učiteljem in vodjo istotam, ravno tako sta postala definitivna prov. učitelj Jos. Zupančič v Dolenji vasi pri Ribnici in pomožni učitelj Al. Erker v Stari Loki pri Kočevju. — Deželni šolski svet je imenoval učitelja-vodjo zasebne ljudske šole družbe sv. Cirila in Metoda v Trstu, Mihaela Kosec, definitivnim nadučiteljem na trirazrednici v Dragatušu, v črnomaljskem šolskem okraju. — Premješčen je v jednaki lastnosti nadučitelj v Sv. Križu pri Litiji, Ivan N. Jeglič, na dvorazrednico na Rakeku.

Ustanovitev enorazredne slov. deklishe šole na Muti, katero vzdržuje družba sv. Cirila in Metoda, je štaj. dež. šolski svet dovolil.

Katoliško deško ljudsko šolo v Gradcu s petimi razredi bodé ustanovil „Katholischer Schulverein“.

Osebné vesti. Gg. prof. na tukajšnji učiteljski pripravnici V. Hallada in

Fr. Orožen prideta z novim letom v osmi plačilni razred. — Učitelj na prošeški pripravnici g. Iv. Neckermann, je imenovan okrajnim šolskim nadzornikom za slovenske šole tržaškega okoliša ter za slov. privatne ljudske šole in za privatno srbsko šolo v Trstu.

Slovenska obrtna šola za Spodnji Štajer. Dne 18. maja je stavil dr. Gregorec ta-le samostojni predlog v državni zbornici. Ker na Štajarskem za Slovence, ki štejejo okoli pol milijona, ni nobene obrtne šole, ker je slovenskim obrtnikom le takrat mogoče narediti potrebno skušnjo na obrtni šoli v Gradcu, ako znajo nemški, kajti skušnje se vršé le v nemškem jeziku, ker morajo obrtniki, ako ne naredé nemške skušnje v Gradcu, hoditi v Ljubljano, da naredé na tamošnji obrtni šoli slovensko skušnjo, kajti sicer so v vedni nevarnosti, da bodo kaznovani, ako imajo obrt brez predpisane obrtne šole, stavijo podpisani poslanci predlog: Visoka zbornica naj sklène: Naučna uprava se pozivlje, naj ukrene vse potrebno, da se na Spodnjem Štajarskem kar najhitreje ustanovi slovenska obrtna šola osobito za deželne obrti. Dr. Gregorec, Žičkar, Robič, Berks i. t. d.

Šolski izleti po železnici. Obratni inspektorat južne železnice v Gradcu nanzanja, da dovoljuje učencem vseh javnih šol pri skupnih izletih pod nadzorstvom učiteljstva polovično vožnjo vseh osebnih vlakov. To ugodnost uživa tudi spremljajoče učiteljstvo. Izleti se morajo vsaj 24 ur pred nastopom vožnje nanzniti

končni postaji s pismeno izjavo šolskega vodstva.

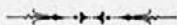
Učiteljska zveza se bode zasnovoala za Dalmacijo. Ustanovni shod se bode vršil v Šibeniku ali Spljetu.

Razpisane učiteljske službe. Na Kranjskem. — Na štirirazrednici v Toplicah-Zagorju je razpisana nadučiteljska služba v stalno nameščenje. Prošnje do 20. julija na c. kr. okrajni šolski svet v Litiji. — Na enorazrednici v Št. Lambertu služba učitelja-voditelja z zakonitimi dohodki in prostim stanovanjem v stalno oziroma začasno nameščenje. Prošnje do 20. julija na okr. šol. svet v Litiji. — Na enorazrednici v Prežganju služba učitelja-voditelja. Prošnje do 20. julija na okr. šol. svet v Litiji. — Na trirazrednici v Zatični je razpisano drugo učno mesto v stalno nameščenje. Prošnje do 20. julija na okrajni šol. svet v Litiji. — Na trirazrednici v Leskovcu pri Krškem je razpisana učiteljska služba v stalno ali začasno nameščenje, v prvi vrsti za možke prosivce. Prošnje do 20. julija na c. kr. okrajni šol. svet v Krškem. — Na enorazrednici v Dobovcu služba učitelja-voditelja s postavnimi dohodki in 200 K stanarine v stalno ali začasno nameščenje. Prošnje do 20. julija na c. kr. okr. šolski svet v Krškem. — V šolskem okraju Krškem so razpisane naslednje službe v stalno oziroma začasno nameščenje: služba učitelja-voditelja v Velikem Trnu s postavnimi dohodki, 60 K funkcijske doklade in naturalnim stanovanjem; služba učitelja-voditelja na enorazrednici v Svibnem s postavnimi dohodki, 60 K funkcijske doklade in 200 K stanarine; drugo učno mesto na dvorazrednici v Trebelnem s plačo 800 K. To mesto se bode le začasno oddajalo. Prošnje do 20. ju-

lija na okr. šol. svet v Krškem. — Razpisane so nadalje v Kranjskem okraju: na enorazrednici v Olševku služba učitelja-voditelja v definitivno event. provizorično nameščenje; na štirirazredni deški šoli v Tržiču učno mesto v def. event. začasno nameščenje, (učitelj ima lahko postranski zaslužek na obrtni nadaljevalni šoli); na enorazrednici v Žabnici služba učitelja-voditelja v def. event. začasno nameščenje. Prošnje do 20. julija na c. kr. okrajni šolski svet v Kranju.

Na Štajerskem Vptujskem okraju: pri Novi cerkvi nadučiteljsko mesto; pri sv. Barbari, Vurbergu, Šent Janžu, Št. Lovrencu, na Drav. polju in v Dornavi po eno in na Ptujski gori dve učiteljski mesti. — V rogaškem okraju: na Kostivnici, pri sv. Križu poleg Slatine in v Žetalah po eno učiteljsko mesto. — V ormoškem okraju: pri Svetinjah (Allerheiligen) eno učiteljsko mesto. Učiteljska služba pri Svetem Križu pri Slatini je v drugem, ostale službe v tretjem plačilnem razredu. Prošnje je vlagati pri pristojnih krajnih šolskih svetih do 7. julija t. l. — V političnem okraju celjske okolice: na trirazrednici v Hrastniku služba učitelja-voditelja (II. krajevni razred); na petrazrednici v Svetini in dvorazrednici v Šmarjeti pri Rimskih toplicah (II. krajevni razred) po eno učno mesto v stalno nameščenje; na dvorazrednici pri sv. Jederti in sv. Lovrencu po eno učno mesto. Prošnje do 15. julija t. l. na dotične kr. šolske svete.

Primorsko. V šolskem okraju sežanskem so razpisane službe učiteljev-voditeljev na enorazrednicah v Avberu Gabrovici in Pliskovici. Prošnje do konca meseca julija t. l.

Drobtine.

Glasilu, ki brez prestanka grize naše poštene učitelje in učiteljice, je „Učiteljski Tovariš“. Vse to se godi v imenu kolegijalnosti, katero ta list vedno povzdiguje, in v imenu učiteljskega ugleda, za katerega se bojuje. „Zmes“ se imenuje tisti predal, kamor znašajo „Tovariševe“ korifeje svoje otrobe. Seveda je vse, kar je tu „zmešanega“, bilo že prežvečeno od „Sl. Naroda“. Kajti toliko možgan Dimnik in njegovi tovariši nimajo, da bi se jim kedaj kaka originalna misel zasvetila v glavi. Njih metier je prepisovanje! Tako se je „Tovariš“ po vzgledu svojega visokega vzornika tudi zaletel v prednico goriškega društva katol. učiteljic in njenim besedam o materinstvu zlobno podtika nesramen pomen in malo nižje je zopet prepisal iz istega lista neslan dovtip o „joku“ zaradi izstopa našega urednika g. Fr. Jakliča iz kočevskega učit. društva. Res: die Katze lässt das Mäusen nicht.

Od liberanih listov hudo napadan je bil zadnji čas g. profesor Keržič. Mi smo vedno čakali, da bode g. profesor sam krepko zavrnil te napade. Toda ker on v svoji znani skromnosti tega ni storil, štejemo si vendar mi v svojo časnikarsko dolžnost, da tu javno obsodimo skrajno razžaljivo pisavo „Tovariševo“. Ta list se je osmelil g. profesorja imenovati „puhloglavega fanatika“. Človek se mora čuditi predrznosti, s katero neko duševno revše napada zaslužnega slovstvenika, učitelji-

šnega profesorja in uda dežel. šolskega sveta. — „Tovariš“ se razburja, ker se baje g. profesor ni ugodno izrekel o njem. Ali morda misli, da ga bode priporočal? Vsak katehet mora obsojati list, ki v svojem cinizmu že tekmuje z najbolj umazanimi časniki. Morda se pa g. prof. Keržič preveč boji nevarnosti. Učiteljski list s takimi načeli, kakoršne zastopa „Učit. Tovariš“, bi bil res škodljiv učiteljstvu in šoli, ko bi ne bil k sreči skrajno — neumen. Kedor noče verjeti, da „Tovariš“ kompromituje in smeši slovensko učiteljstvo pred svetom, naj bere Svobodove članke, ali pa Dimnikove opazke in naj potem odkritosrčno pove, ali je mogoče ta list smatrati resnim? Zato „Učit. Tovariš“ res ne zasluži stroge obsodbe, temveč k večjemu le pomilovanje.

Žensko vseučilišče v Moskvi. Ruski službeni list javlja, da je ruski car odredil ustanovitev ženskega vseučilišča v Moskvi. Otvoritev bode dne 1. septembra t. l. Imenovalo se bode to vseučilišče „viši ženski tečajevi“.

Srednje šole za ženske. Z ustanovitvijo takih šol se sedaj bavijo v avstrijskem naučnem ministerstvu. Te šole bodo drugače urejene, nego šole za moško mladino, ter bode pouk predmetov moških srednjih šol za ženske srednje šole primerno preurejen. Tudi so v naučnem ministerstvu mnenja, da se pozneje ustanovi na Dunaju neka ženska višja šola.

„Slovenski učitelj“ izhaja dvakrat na mesec (1. in 15.).

Cena mu je na leto 5 K, na pol leta 2 K 50 h.

Urejuje in izdaje: Fran Jaklič, učitelj. — Oblastim odgovoren: Ivan Rakovec.
Rokopisi, naročnina in reklamacije naj se pošiljajo: Uredništvu „Slovenskega učitelja“ v Ljubljani.

Tiska Katoliška Tiskarna.